

**EENTJE
OM BIJ TE
LEREN.**

**Straks gaat het jenever sneeuwen (SGHJS)
De mooiste jenevergedichten uit de Nederlandstalige literatuur
verzamelen & registreren & ontsluiten
INHOUDELIJK VERSLAG**

1. INTRO

De voorbereiding en de realisatie van het project 'Straks gaat het jenever sneeuwen' (SGHJS) vielen voor het grootste gedeelte tijdens coronapandemie. Dat heeft zonder meer impact gehad op het project in het algemeen en op de output in het bijzonder. Overleg met de diverse partners moest doorgaans online gebeuren, verschillende partners hadden op bepaalde moment andere prioriteiten, de expo op de horecalocaties is slechts zeer beperkt toegankelijk geweest tijdens een tussentijdse versoepelingsperiode, de Nederlandse partner heeft volledig voor de voorziene periode moeten afhaken, het aantal bezoekers bleef beperkt, geplande publieksactiviteiten moesten afgelast worden, enz.

Niettemin hebben we inhoudelijk enkele sterk resultaten neergezet: de uitgave van een unieke bloemlezing, verrassende poëzie-installaties op 7 locaties verspreid in Vlaanderen, guerrillapoëzie in het Jenevermuseum, een jeneverpoëziestraat in Hasselt, een ruimverspreide verdiepende en tegelijk laagdrempelige bijlage bij De Standaard en vooral zeer boeiende samenwerkingen en kruisbestuivingen, niet in het minst die met de studenten grafische vormgeving (PXL) en scenografie (UHasselt).

De mogelijkheid om de looptijd van het project met enkele maanden te verlengen en voornamelijk een overname van de expo door het Nationaal Jenevermuseum Schiedam zorgden ervoor dat het project ook in 2021 nog heel wat extra exposure kreeg.

2. DE KRACHT VAN SAMENWERKING

2.1. 13 partners uit zeer diverse domeinen

- Voor SGHJS werd een samenwerking aangegaan met een heel diverse reeks aan culturele en niet-culturele partners. Een vertegenwoordiger van elke partner maakte deel uit van de projectstuurgroep.
 1. René Smeets: onderzoeker en bloemlezer; hij stelde de gedichtenselectie samen voor de bloemlezing
 2. Poëziecentrum, Gent: uitgeverij van de bloemlezing en expolocatie
 3. Bibliotheek Hasselt Limburg: expolocatie
 4. Groot Vleeshuis, Gent: expolocatie
 5. Jenevercafé De Vagant, Antwerpen: expolocatie
 6. Literair bistro de Tijd Hervonden, Hasselt: expolocatie
 7. Boekhandel Grim, Hasselt: expolocatie
 8. Nationaal Jenevermuseum Schiedam (NL): expolocatie
 9. PXL-MAD School of Arts: studenten en docenten van de masteropleiding Grafisch Ontwerp verzorgden de grafische vormgeving van de bloemlezing
 10. UHasselt Faculteit Architectuur en Kunst: studenten en docenten van de masteropleiding Scenografie verzorgden de grafische vormgeving van de bloemlezing
 11. Simon Alice René, guerrilladichter en curator van de poëziestraat
 12. P. Bruggeman NV, Gent: distillateur en sponsor in natura

13. Filliers Distillery, Deinze: distillateur en sponsor in natura
- Met deze inhoudelijke partners (of de projectstuurgroep) werden een aantal overleg- en feedbackmomenten voorzien:
 - 27 februari 2020: kick-off (fysieke samenkomst in Antwerpen)
 - 2 juli 2020: tussentijdsoverleg (online)
 - 22 april 2021: evaluatievergadering (online)
 - In de voorbereiding van het project werden ook het Letterenhuis en de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience uitgenodigd als inhoudelijke partner. Beide erfgoedorganisaties gingen niet op de vraag in om redenen als niet passend in de tijdplanning of binnen de (tentoonstellings)strategie.

2.2. Nationaal Jenevermuseum Schiedam (NL)

- De samenwerking met het Nationaal Jenevermuseum Schiedam vraagt enige bijkomende toelichting. Aanvankelijk zouden zij als inhoudelijke partner en expolocatie dienen. Zij zouden het project mee financieren door facturen voor communicatie en promotie ter waarde van 25.000 euro te betalen. Zie ook het engagement van de directeur in de bij de subsidieaanvraag ingediende partnerfiche.
- Financiële moeilijkheden (o.m. wegens de coronacrisis) voor de stichting achter het museum en het ontslag van de directeur in het najaar zorgden ervoor dat museum zijn engagement niet kon nakomen.
- Omwille van de historische goede relatie van Hasselt met Schiedam, omwille van eerdere succesvol afgeronde samenwerkingen met het Schiedamse museum en omwille van onze eigen fierheid op en enthousiasme voor SGHJS hebben we in overleg beslist dat het Schiedamse Jenevermuseum de expo aan een financiële bijdrage van 2.500 euro kan overnemen en inplannen in het najaar van 2021 of het voorjaar van 2022. Op die manier kan het project vooralsnog een tweede leven genieten.

3. VERZAMELEN, ONDERZOEKEN, REGISTREREN

3.1. Verzamelen en onderzoeken

- In het najaar van 2019 gaven het Jenevermuseum en het Poëziecentrum in Gent aan ervaren bloemlezer René Smeets de opdracht om research te doen naar Nederlandstalige poëzie waarin jenever een significante rol speelt. Smeets had in de loop der jaren al verschillende bloemlezingen uitgegeven over drank (bier, wijn, schuimwijn) in poëzie en verzamelde tijdens zijn onderzoek voor deze publicaties ook gedichten over jenever en brandewijn.
- Einde 2019 verdiepte hij zich in deze gedichten, deed hij bijkomend opzoekwerk in verschillende Vlaamse en Nederlandse erfgoedcollecties en collecties van bibliotheken, archieven en documentatiecentra en verzamelde hij in totaal 250 gedichten waarin jenever of brandewijn het thema van het gedicht in kwestie was of op zijn minst een relevante bijrol speelt.
- Begin 2020 maakte René Smeets in overleg met het Jenevermuseum en het Poëziecentrum op basis van voornamelijk kwaliteit en inhoudelijke en vormelijke aspecten een representatieve selectie van 143 gedichten op basis van verschillende insteken: lofzangen op jenever, jeneverliederen, *light verse*, Hasselt jeneverstad, Schiedam jeneverstad en anti-jenevergedichten.

3.2. Registreren

3.2.1. Algemeen

- Binnen dit project zouden we de verzamelde gedichten registreren (minstens een basisregistratie) via het collectiemanagementsysteem van het Jenevermuseum, Adlib Bibliotheek + Museum, en ontsluiten via www.erfgoedplus.be (rekening houdend met

eventuele auteursrechten). Hiervoor zouden we afstemmen met het MAS en het Huis van Alijn, die al ervaring hebben met het registreren van verwant ICE.

- Omdat dit projectonderdeel minder onderhevig was aan deadlines dan de publicatie en de tentoonstelling, omwille van andere prioritaire taken in het voorjaar n.a.v. de coronacrisis, en ook omwille van het ontbreken van internationale registratiestandaarden voor ICE, werd ervoor gekozen de registratiecomponent binnen dit project minder diepgaand uit te werken. We beslisten intern een oefening te maken voor enkele gedichten en de registratie van deze ICE-vorm onderzoeksmatig verder mee te nemen in een ander project waarin het Jenevermuseum een van de hoofdpartners is. Het betreft het project 'ICE (in)begrepen' van Werkplaats Immaterieel Erfgoed, waarin het Jenevermuseum samen met WIE en het lerend museumnetwerk van dit project diverse ICE-gerelateerde jeneverelementen en -praktijken analyseert en onderzoekt hoe deze elementen en praktijken kunnen geregistreerd worden volgens standaarden en eventueel geïmplementeerd in bestaande collectieregistratiesystemen zoals Adlib.
- Omdat Erfgoedplus.be wegens serveroverdrachten het voorlopig niet toeliet/toelaat om nieuwe items online te plaatsen, konden/kunnen er via dit platform geen gedichten ontsloten worden.
- Om valabele redenen wensten het Letterenhuis en de Erfgoedbibliotheek Conscience niet op te treden als partner binnen dit project (cf. supra 2.1.).

3.2.2. Enkele probleemstellingen en inzichten

- Bij gebrek aan (internationale) standaarden en/of procedures voor het registreren van ICE-elementen werd via een interne oefening getoetst of en hoe een gedicht kan geregistreerd worden in een bestaand collectieregistratiesysteem, c.q. Adlib. Hierbij drongen volgende vragen zich op:
 - In hoeverre vertrek je best vanuit de SPECTRUM-procedure rond registratie en documentatie?
 - Is het zinvol en relevant om een (jenever)gedicht als 'object' te registreren in bestaande collectieregistratiesystemen die nu hoofdzakelijk gericht zijn op roerende collecties? Zeker wanneer de fysieke dragers van de teksten niet tot de collectie van het Jenevermuseum behoren.
 - En zo ja, vertrek je dan van de basisregistratie voor een object? Welke concrete velden gebruik je dan of kan je gebruiken om het jenevergedicht te registreren?
 - Welke standaarden gebruik je hiervoor? Tegen welke problemen loop je aan bij het registreren in Adlib?
 - Zijn er mogelijke alternatieven voor het registreren van jenevergedichten, die beter aansluiten bij de essentie van een gedicht?
 - Kan het zinvol zijn de gedichten te registreren via wikidata/wikipedia?
 - Zijn er relevante inhoudelijke clusters te maken die dan als zodanig geregistreerd kunnen worden, vb. zeemansgedichten, anti-jeneverliederen, gedichten over Hasseltse jenever, gedichten met hetzelfde rijmschema, jenevergedichten van eenzelfde auteur, ...
 - Wat als de dragers van de teksten niet tot de eigen collectie van het Jenevermuseum behoren?
- Jeneverpoëzie werd als ICE-element meegenomen in het project ICE (in)begrepen. Via het lerend netwerk van collectiebeherende organisaties en dienstverlenende instanties voor dit project opgezet door WIE (en waar o.a. ook het Huis van Alijn, het MAS, het Bakkerijmuseum, het Industriemuseum van deel uitmaken) werd gebrainstormd over de verschillende aspecten van de ICE-werking van het Jenevermuseum, waaronder het registreren van immaterieel jenevererfgoed. Via twee workshops onder begeleiding van WIE en Meemoo werden hiervoor verschillende mogelijke methodieken en instrumenten aangereikt.

- Intern moet nog beslist worden welke methodieken en instrumenten finaal gebruikt zullen worden voor het registreren van onze ICE-elementen in het algemeen en jenevergedichten in het bijzonder. In functie daarvan wordt ook een eventuele implementatie in het collectieregistratiesysteem (of ander systeem) voorzien.

4. ONTSLUITEN

4.1. Publicatie/bloemlezing

4.1.1. Inhoud

- Na uitgebreide research selecteerde bloemlezer René Smeets uit ruim 250 jenevergedichten 143 gedichten die verdeeld werden over 7 hoofdstukken (de facto 8, maar het laatste hoofdstuk bevatte als uitsmijter het enige vertaalde en dus niet-Nederlandstalige gedicht). De gehanteerde criteria waren kwaliteit, inhoudelijke aspecten (vb. anti-jenever, Hasselt, Schiedam, enz.) en vormelijke aspecten (vb. *light verse*, liederen, enz.).
 1. “Jenever is toch vloeibaar goud” – odes aan jenever
 2. “Kortjakje mag geen brandewijn, maer het moet jenever zijn” – jeneverliederen
 3. “Het wrakke lijf, verziekt door de jenever, vindt het gezond verstand als tegenstrever” – *light verse*, limericks, korte versjes
 4. “Want echt bezopen, nee, dat was je never” – intermezzo met luchtige rijmelarijen
 5. “Jeneverstad, jeneverstad, zo zal men Hasselt noemen” – gedichten en liederen over Hasselt jeneverstad
 6. “Lev’ Schiedam” – gedichten en liederen over Schiedam jeneverstad
 7. “Keer, keer terug die zulks nog kan: sla den jenever in den ban” – anti-jenevergedichten
 8. “De laatste druppel” – Drinklied door Paul Verlaine
- Voor alle gedichten werd ernaar gestreefd de eerste gepubliceerde versie ooit in deze bloemlezing op te nemen. Van elk gedicht werd bijgevolg een gedetailleerde bronvermelding/herkomstbepaling opgenomen.
- Als uitgeverij klaarde het Poëziecentrum de rechten op alle gepubliceerde gedichten.

4.1.2. Vormgeving

- Voor de vormgeving van de bloemlezing wordt samengewerkt met de docenten en studenten van de masteropleiding Grafisch Ontwerp van de hogeschool PXL-MAD School of Arts. Drie groepjes studenten werkten op basis van een aantal inhoudelijke en vormelijke richtlijnen van het Jenevermuseum een conceptvoorstel uit dat aan de projectstuurgroep voorgelegd werden. De projectstuurgroep besliste dan in overleg met de docenten welk concept door de studenten zou worden uitgewerkt en gerealiseerd in boekvorm.
- In overleg met de studenten selecteerde het Jenevermuseum afbeeldingen van tweedimensionaal iconografisch materiaal uit de eigen collecties en uit de collecties van het Nationaal Jenevermuseum Schiedam: de deelcollectie flesetiketten, promotionele affiches, reclamedisplays en -ontwerpen, de deelcollectie anti-alcoholpropaganda (affiches, prentkaarten), de deelcollectie schilderwerken (herberg- en drinktaferelen) en de deelcollectie fotomateriaal (interieurs en exterieurs van vroeg 20ste-eeuwse stokerijen).
- Met de studenten en docenten vonden fysiek of online 9 contact- feedbackmomenten plaats.
- De gebruikte afbeeldingen werden zorgvuldig gekozen in functie van het gedicht waarbij ze afgebeeld staan en verwijzen bijgevolg naar hetzij expliciet hetzij subtiel naar de inhoud van het betreffende gedicht. In het boek werd een gedetailleerde illustratieverantwoording voorzien.

- Het boek werd uitgegeven door het Poëziecentrum in Gent, dat voor alle gedichten in de mate van het mogelijk de rechten klaarde en waar nodig auteurs- en publicatierechten nakwam.
- Het boek werd een lees- én kijkboek van 272 pagina's met een matte en krasvrije hardcover, 59 afbeeldingen in kleur en zwartwit en een formaat van 240 mm x 170 mm.

4.2. Tentoonstelling(en)

4.2.1. Intro

- De geplande tentoonstellingsperiode zou lopen van 25 september 2020 tot 3 januari 2021. De tweede lockdown zorgde ervoor dat musea en tentoonstellingen moesten sluiten van 31 oktober tot 30 november. Het Jenevermuseum opende op 1 december opnieuw zijn deuren.
- Er werd beslist om tijdens de maand januari (2021), traditioneel de sluitings- en onderhoudsmaand van het Jenevermuseum, de museumpoort open te houden (want al in november verplicht moeten sluiten) en de expo te verlengen tot en met de erfgoeddag van 25 april 2021. Op die manier konden we extra aandacht boosten voor SGHJS. Alle niet-horeca-locaties verlengden ook de looptijd van de expo.
- Omwille van de coronamaatregelen waren horecazaken quasi de volledige looptijd van de expo gesloten. Om die reden werd beslist om de installaties in De Vagant en De Tijd Hervonden een onderkomen te geven in het Jenevermuseum zodat de installaties toch nog ten volle konden “beleefd” worden.
- Voor de museumgidsen werd een uitgebreide informatiebundel voorzien bij de het project. Bloemlezer en onderzoeker René Smeets verzorgde een voordracht voor de gidsen over jeneverpoëzie op 23 september 2020 in het Jenevermuseum. Davy Jacobs stelde de poëzie-installaties die in het museum en de rest van Hasselt te zien zouden zijn voor en gaf verdere toelichting bij de rest van het project.
- Het Jenevermuseum klaarde de rechten van de op alle locaties in de expo's gebruikte gedichten en zorgde voor het nakomen van de bijhorende auteurs- en gebruiksrechten.

4.2.2. Een expo op 7 locaties

- Een tentoonstelling over (jenever)poëzie? Hoe pak je dat aan? Het Jenevermuseum bezorgde een aantal jenevergedichten aan de studenten van de masteropleiding scenografie van de Faculteit Architectuur en Kunst van de UHasselt met de vraag om op basis hiervan een expo te creëren op maar liefst 7 locaties in Hasselt (Jenevermuseum, Bibliotheek Hasselt Limburg, boekhandel Grim, literair café De Tijd Hervonden), Antwerpen (jenevercafé De Vagant) en Gent (Groot Vleeshuis, Poëziecentrum), elk met hun eigen specifieke technische vereisten. De studenten verrasten met verschillende unieke creatieve en lyrische installaties.
- Met de studenten en docenten vonden 2 contact- en feedbackmomenten plaats.

4.2.3. Guerrillapoëzie in de vaste presentatie van het Jenevermuseum

- Op vraag van het Jenevermuseum brak beeldend dichter Simon Alice René in de vaste museumpresentatie in. Soms opvallend, soms subtiel. Met eigen gedichten maar ook met gedichten of fragmenten ervan uit de bloemlezing. Zo bracht hij de bezoeker in hogere lyrische sferen zonder dat ze ook maar één druppel gedronken hadden en geraakten ze geleidelijk aan opgewarmd voor de poëzie-expo aan het einde van het museumparcours.

4.2.4. Witte Nonnenstraat = Poëzistraat

- Ook de Hasseltse Witte Nonnenstraat, thuisbasis van het Jenevermuseum, literair café De Tijd Hervonden en de Bibliotheek Hasselt Limburg, ontsnapte niet aan vrolijke rijmen en confronterende verzen geselecteerd en/of gedistilleerd door beeldend dichter Simon Alice René. Met een kwinkslag of een knipoog trad hij op als een curator voor dit

projectonderdeel en toverde hij de straat om in een heuse poëziestraat. Hij creëerde 3 eigen installaties en zorgde voor raam- en poortgedichten in het Jenevermuseum.

4.3. Publieksactiviteiten

4.3.1. Boekvoorstelling en opening expo in Hasselt (24/09/20)

- Volledig coronaveilig werden op donderdag 24 september 2020 in de aula van de Bibliotheek Hasselt Limburg de nieuwe bloemlezing en de verschillende expo-onderdelen voorgesteld in de vorm van 2 panelgesprekken gemodereerd door Marcel Vanthilt. In het eerste panelgesprek kwamen Davy Jacobs (museumdirecteur), Carl De Strycker (directeur Poëziecentrum), René Smeets (bloemlezer) en Quinten Bleyen (student grafische vormgeving PXL) aan het woord. Het tweede panelgesprek werd gevoerd met Steven Vandeput (burgemeester Hasselt), Joost Venken (cultuurschepen Hasselt), Simon Alice René (beeldend dichter) en Anne Vandecraen (student scenografie UHasselt).
- Marcel Vanthilt bracht met muzikanten Gaetan La Mela en Leen Diependaele fragmenten uit de muzikale poëzievoorstelling die hij samenstelde op basis van de bloemlezing.
- Na afloop konden de genodigden de poëzie-installaties in de bibliotheek, de Witte Nonnenstraat en het Jenevermuseum ontdekken, alsook de guerrillapoëzie in het museum. In het proeflokaal vond een zeer beperkte receptie plaats.
- Aantal aanwezigen: 62 (het aantal aanwezigen moest wegens de coronamaatregelen strikt beperkt worden tot 60 à 65 gasten)

4.3.2. Boekvoorstelling en opening expo in Gent (25/09/20)

- Volledig coronaveilig werden op donderdag 24 september 2020 in het Poeziëcentrum en in het Groot Vleeshuis in Gent het project SGHJS met de bloemlezing en de expo-onderdelen voorgesteld. Er waren toespraken van Davy Jacobs, René Smeets, Sieglinde Vanhaezebroeck (Poëziecentrum), Leentje Grillaert (gedeputeerde Oost-Vlaanderen, voorzitter van EROV).
- Aantal aanwezigen: 60

4.3.3. Workshop 'Typ'Oholics' door Julio Colomo (04/10/20)

- Letterschilder Julio Colomo was te gast voor een creatieve en intensieve workshop voor max. 10 personen. Deelnemers ontdekten 'script & casual lettering'-technieken met een lettering brush op papier. Ideaal om je favoriete jenevergedicht of -vers te letteren!
- Aantal deelnemers: 8

4.3.4. Actie 'Jenevergedichten gezocht'

- In zijn digitale nieuwsbrief van 16 december 2019, op zijn website en sociale media lanceerde het Jenevermuseum een oproep om ernstige of minder ernstige poëtische teksten over jenever, al dan niet zelf geschreven, met herkomstvermelding in te sturen. Onder de inzendingen werd een bloemlezing verloot.
- De oproep leverde 33 gedichten op, waarvan enkele werden opgenomen in de uitgegeven bloemlezing.

4.3.5. 'En 's nacht de bedrijvige reis van de roes. Nachtelijke jeneverpoëzie met Marcel Vanthilt' (afgelast en uitgesteld)

- Op vraag van het Jenevermuseum werkte Marcel Vanthilt een muzikale performance uit op basis van de jenevergedichten uit de bloemlezing. Tijdens deze eigenzinnige performance wordt Marcel begeleid door Gaetan La Mela (percussionist bij o.a. Belgian Brass, Festival van Vlaanderen) en Leen Diependaele (actrice en muzikante bij o.a. Samowar, De Roovers, Het Paleis, Theater Froe Froe). De voorstelling duurt ongeveer een 60 minuten.

- Het was de bedoeling dat deze voorstelling ter promotie van en in de aanloop naar de boekvoorstelling en tentoonstellingen telkens twee keer zou gebracht worden tijdens Erfgoeddag (26/04/20 – thema: Nacht) en tijdens de Hasseltse Kunstennacht (07/05/20). In het najaar zou de voorstelling dan nogmaals in het museum gebracht worden.
- De voorstelling werd ook geprogrammeerd voor het event de Nacht van de Bib op 30 oktober 2020 in het Cultuurcentrum De Kimpel in Bilzen
- Om de gekende reden kon de opvoering noch in het voorjaar noch in het najaar voor een publiek gebracht worden. De voorstelling wordt opnieuw geprogrammeerd onder de naam 'Straks gaat het jenever sneeuwen. Jeneverpoëzie met Marcel Vanthilt' in het Jenevermuseum in het najaar van 2022. De voorstelling wordt via Marcel Vanthilt eveneens aangeboden aan cultuurcentra en andere geïnteresseerde organisaties.
- Ter promotie van de voorstelling van Vanthilt werd van de performance een integrale, professionele videoregistratie voorzien in de stookzaal van het museum. Er werden ook een promotionele teaser en een iets langere trailer gemaakt.

4.3.6. 'Zoo smaakt oude klare... De wonderlijke geschiedenis van jenever mét een druppel poëzie' (afgelast)

- Jenevergeschiedenis overgoten met een flinke geut jeneverpoëzie: dat brengen Davy Jacobs, directeur van het Jenevermuseum, en Jan Lambrechts, leerkracht aan de vrije basisschool Sint-Mauritius in Bilzen en Beste Boekenmeester van Vlaanderen in 2018, beiden ook Bilzenaar. Nu eens ernstig of weemoedig dan weer luchtig en bijna lyrisch, mét op tijd en stond een proevertje. Absoluut "eentje om bij te leren!"
- Deze voordracht-performance zou gebracht worden op de Nacht van de Bib op 24 oktober in de openbare bib De Kimpel in Bilzen. Daarna zou de ze ook geprogrammeerd worden in het Jenevermuseum tijdens de eindejaarsperiode.

4.3.7. 'Straks sneeuwt het jenevergedichten', voordracht door René Smeets (afgelast)

- Op 28 november 2020 werd de voordracht 'Straks sneeuwt het jenevergedichten' van René Smeets ingepland in samenwerking met de Bibliotheek Hasselt Limburg die ook als locatie dienst zo doen. Deze activiteit werd geannuleerd en wordt niet hernomen.

5. COMMUNICATIE & MARKETING

5.1. Doelgroepen

- Met het project SGHJS werd geprobeerd aan publieksverbreding te doen en een nieuw publiek aan te spreken namelijk de liefhebbers van literatuur en poëzie. Verder poogde SGHJS wat betreft doelgroepenfocus aan kruisbestuiving te doen: poëzie-liefhebbers werden in contact gebracht met het jenevererfgoed en jeneverliefhebbers kregen een poëtische beleving.
- Gezien de soms delicate aard van het thema (jenever / alcohol) richten we ons met dit project heel bewust tot enkel een (jong)volwassen publiek
- De belangrijkste doelgroepen voor dit project waren:
 1. *Liefhebbers van literatuur en poëzie*: via het netwerk en de (communicatie)kanalen van het Poëziecentrum in Gent en de Bibliotheek Hasselt/Limburg richtte het project zich op een leesminnend en poëzieminnend publiek; met dit project maakten we deze doelgroep bekend met het ICE rond jenever, en het jenevererfgoed en de drank jenever in het algemeen;
 2. *Liefhebbers van erfgoed*: jenevergedichten zijn immaterieel jenevererfgoed; via het netwerk en (communicatie)kanalen van het Jenevermuseum richtte het project zich op een publiek van liefhebbers van industrieel, ambachtelijk en gastronomisch erfgoed; met dit project brachten we deze doelgroep in contact met poëzie;
 3. *Liefhebbers van jenever en streekgastronomie*: via het netwerk en de (communicatie)kanalen van het Groot Vleeshuis in Gent en jenevercafé De Vagant in Antwerpen richtte het project zich tot liefhebbers van streekproducten in het

algemeen en liefhebbers van sterkedrank en jenever in het bijzonder; met dit project maakten we deze doelgroep bekend met het (immaterieel) jenevererfgoed en met poëzie;

4. *(Cultuur)toeristen*: zowel het Jenevermuseum als het Groot Vleeshuis en De Vagant bevinden zich in het toeristisch hart van hun respectievelijke (groot)steden; quasi dagelijks is er een grote passage van (Nederlandstalige) toeristen; met dit project maakten we deze doelgroep bekend met een gastronomische specialiteit van de Lagen Landen die ook nog eens een bewogen geschiedenis kende, en dat via het medium van de poëzie.

5.2. Communicatie- en marketingtools

5.2.1. Print

- Bij wijze van expo-branding werd voor de boekvoorstelling/expo-opening in Hasselt een exclusieve uitnodiging met een aangepaste sleeve en een gepersonaliseerde envelop gedrukt en verspreid aan 1.200 potentiële gasten.
- Een affiche werd gedrukt op 400 exemplaren en verspreid tijdens de maand november via Rapid Media in Hasselt, Antwerpen en Gent.
- Van de 'insert' bij de Standaard der Letteren (cf. infra) werd een overdruk van 7.000 exemplaren besteld die diende als projectfolder en verspreid werd over de verschillende projectpartners, cultuur-toeristische partners in Hasselt en die als bijlage werd meegestuurd bij de Poëziekrant, het literair tijdschrift van het Poëziecentrum in Gent (oplage: 2.000 ex.).
- Er werd geadverteerd in de tijdschriften Ons Erfdeel en Boeken Magazine.
- Zes jenevergedichten werden grafische vormgegeven op postkaartformaat, gedrukt in een oplage van 350 ex., en verkocht in de museumshop aan 1 euro per kaart.

5.2.2. Online

- Voor dit project werd de projectwebsite www.straksgaathetjenever sneeuwen.be opgezet. Deze projectwebsite werd opgevat als een samenvattende, doorverwijzende portaalpagina in de grafische stijl van de campagne. Behalve een korte inhoud van het project en een beknopt overzicht van de activiteiten en de partners, werd vanop deze pagina doorgelinkt naar de website van het Jenevermuseum (of projectpartners) voor alle praktische informatie over ticketprijzen, openingsuren, e.d.
- Er werden verschillende online-tools ontwikkeld voor gebruik op sociale media en voor online-advertenties.
- Het Poëziecentrum liet 5 video's maken van bekende Gentenaars die hun favoriete jenevergedicht voordragen. De filmpjes werden op de verschillende sociale media van de partners gedeeld.

5.2.3. Mediadeals

- Er werd een mediadeal afgesloten met Mediahuis voor de verspreiding van een verdiepende 'insert' van maar liefst 16 pagina's bij De Standaard der Letteren op 82.000 exemplaren in het weekend van 26 september. De insert liet op creatieve wijze de lezers zowel kennismaken met alle partners en projectonderdelen van SGHJS als met het product jenever zelf en zijn geschiedenis en zijn toepassingen. Speciaal voor de dubbele middenpagina ontwierp graffitikunstenaar Philip Bosmans een indrukwekkende illustratie bij een door hem gekozen jenevergedicht. Schrijver en dichter Peter Mangel Schots gaf 10 tips voor het schrijven van een sterk jenevergedicht.
- Ook met Radio2 werd een mediadeal gesloten. Het landelijk uitgezonden actualiteitenprogramma 'De wereld van Harald' (wekelijks op zaterdag van 16u tot 18u) zou in november live verzorgd worden vanuit het museum met de jeneverpoëzie als thematische rode draad. Door de coronacrisis werd uitzending verplaatst naar 30 januari 2021, tijdens de Week van de Poëzie.

5.3. Perswerking

5.3.1. Persbericht en persmoment

- Op 24 september werd een persmoment georganiseerd waarop de bloemlezing en de expo werden voorgesteld aan de hand van een panelgesprek met de verschillende partners. Het persmoment werd gepresenteerd en gemodereerd door Marcel Vanthilt.
- Op 24 september werd een uitgebreid persbericht uitgestuurd.
- De verschillende partners verspreidden het persbericht naar hun eigen perscontacten.

5.3.2. In de pers: enkele opvallende reportages, artikels en boekrecensies

- *Boek en vanaf morgen expo rond jeneverpoëzie in Jenevermuseum*, TVL Nieuws 24/09
- *Het sneeuwt jenever in Hasselt en omstreken*, Radio2 Limburg 24/09
- *Jenevermuseum bundelt 143 gedichten en opent poëziestraat*, HBVL 25/09
- *René Smeets – Straks gaat het jenever sneeuwen*, Meander 04/11
- *Ik sta althans mijn glas*, Argus 08/12

6. DE CIJFERS

6.1. Bezoekerscijfers

- Omdat de toegang tot het Jenevermuseum betalend is, werden bijgevolg alleen hier het aantal bezoekers geregistreerd. Op de andere locaties is er een 'vrije' inloop en is het aantal bezoekers moeilijk tot niet te tellen.
- De coronacrisis, de tweede lockdown en bijgevolg de afschaffing van verschillende evenementen (zoals bijv. de Jeneverfeesten) zorgden ervoor dat het aantal bezoekers beperkt bleef. Niettemin kreeg SGHJS van 25 september 2020 tot 25 april 2021 5.887 bezoekers over de vloer.
- De boekvoorstelling/opening mocht in Hasselt en Gent respectievelijk 62 en 60 genodigden ontvangen.
- De workshop 'Typ'Oholics' (cf. supra) telde 8 deelnemers (maximum aantal was 10).
- Op basis van een 'after service'-mail die elke bezoeker na zijn bezoek krijgt toegestuurd en waarin een korte enquête over de museumervaring verwerkt zit, blijkt dat de bezoekersappreciatie voor SGHJS erg hoog is. 60,4% van de bezoekers geeft SGHJS een score van 7/10 of meer. De meeste bezoekers (21,8%) geven een score van 8/10. 12% geeft een score van minder dan 5/10.

6.2. Boekenverkoop

- In de museumshop van het Jenevermuseum werden 68 bloemlezingen verkocht.
- Via het Centraal Boekhuis (boekhandelcircuit, via Poëziecentrum) werden 93 bloemlezingen verkocht.

6.3. Enkele financiële cijfers

- Er werden 2 sponsordeals met jeneverproducenten (Filliers en Bruggeman/smeets) afgesloten, elk ter waarde van 4.000 euro. In ruil voor een advertentie in de bijlage bij De Standaard betaalde elke producent rechtstreeks een projectfactuur van de vermelde waarde.
- SGHJS ontving een projectsubsidie van 25.000 euro van de Vlaamse Gemeenschap.
- De totale kostprijs van het project (excl. personeels- en overheadkosten) bedraagt 129.608,88 euro. Het project was begroot op 99.000 euro. De meerkost werd gemaakt omdat het Nationaal Jenevermuseum Schiedam zijn financieel engagement niet kon waarmaken (cf. supra 2.2.).

7. EINDEVALUATIE: PLUSPUNTEN & AANDACHTSPUNTEN

Samen met de verschillende partners maakten we een eindevaluatie op met zowel de pluspunten als de min- of aandachtspunten van het totale project. Hieronder een samenvatting:

PLUSPUNTEN	MINPUNTEN EN AANDACHTSPUNTEN
De niche jeneverpoëzie werd onder de aandacht gebracht	Corona zorgde voor vertragingen, sluitingen, moeilijke doorverwijzing naar elkaar als locaties, afgelastingen van publieksactiviteiten, ... (voor alle details cf. supra)
Een breed gedragen samenwerkingsproject met vele partners uit zeer verschillende disciplines en sectoren	Twee nichethema's (jenever en poëzie) bij elkaar is niet evident om je publieksbereik te verhogen
De samenwerking met studenten voor de vormgeving van de bloemlezing en de sneografie van de tentoonstelling	Het afhaken van de Nederlandse partner en de inhoudelijk en financiële impact hiervan (nl. grotere eigen investering van ca. 20.000 euro)
Zeer verrassende poëtische jeneverinstallaties verspreid over Hasselt, Antwerpen en Gent	Het onderdeel 'registratie' biedt nog veel opportuniteiten; de intern gemaakte oefening en het partnerschap binnen een project van WIE bieden veel inzichten en handvatten; binnen het bestek van dit project was het niet mogelijk om alle pistes te bewandelen en ze worden bijgevolg over het project heen getild om verder uitgewerkt te worden binnen de algemene collectiewerking
De uitgave van een tijdloze bloemlezing geïllustreerd met afbeeldingen van collectiestukken uit de eigen collectie	Ondanks de positieve reacties kon de poëzistraat sterker uitgewerkt worden; dit projectonderdeel werd (financieel en logistiek) wat onderschat
Geslaagde opening & boekvoorstelling; een hoge waardering van de expobezoekers	Lage boekenverkoop
Opvallende communicatiecampagne en -tools	
Sterke mediadeals met een groot publieksbereik (bijlage bij DS landelijk verspreid; live landelijke Radio2-uitzending vanuit het museum)	
2 sponsordeals	
Projectsubsidie Vlaamse Gemeenschap	
Relevante pers aandacht voor en positieve reviews van boek en expo	
Verlenging van de expo	

8. BEELDMATERIAAL

8.1. Campagnebeeld en afgeleiden

8.1.1. Affiche

EXPO & BLOEMLEZING

VAN
25.09.2020
TOT
03.01.2021

EEN POËTISCHE
BELEVING
ONDER INVLOED
VAN JENEVER

MEER INFO
JENEVERMUSEUM.BE

H HASSELT
HEFT
HEEL

JENEVER
MUSEUM

straks
gaat het
jenever
sneeuwen

IN
HASSELT,
ANTWERPEN
& GENT

V.L. Baert / VrijheidsLuchtblaas | 2020 Leerd

H HASSELT
HEFT
HEEL

de vagant
het begrip is je never

GRIN
KUNST & CULTUUR

Streekmuseum
Groot-Viechbeke
Middelbeke

JENEVER
MUSEUM
MUSEUM VAN JENEVER

PKL
ARTS & CULTUUR

H HASSELT

Vlaanderen
Vlaamse Gemeenschap
van Provincies

8.1.2. Banner Facebook, website, ...

8.1.3. Uitnodiging opening/boekvoorstelling

WIJ NODIGEN
U VAN HARTE
UIT

DE MOOISTE
JENEVERGEDICHTEN
UIT DE
NEDERLANDSTALIGE
LITERATUUR

VOORSTELLING
BLOEMLEZING
& EXPO

DONDERDAG
24.09.2020
OM 19u & 20.30u

straks
gaat het
jenever
sneeuwen

VOORSTELLING
BLOEMLEZING
& EXPO

DONDERDAG
24.09.2020
OM 19u & 20.30u

PROGRAMMA

BIBLIOTHEEK HASSELT, LIMBURG
(INGANG VIA KOLONEL DUSARTPLEIN)
MARTELARENLAAN 17, 3500 HASSELT

18.45u Ontvangst vanaf 18.45u of 20.15u
afhankelijk van de gekozen shift

Politiëke verwelkoming door **Marcel Vanhilt**

Panelgesprek met **Rene Smeets** (bibliograaf),
Carl De Strycker (Protestantisme, uitgever), **Quinten John Bleyen** (student Grafisch Ontwerpen, PXL-MAD Bachelor of Arts),
Davy Jacobs (directeur Jenevermuseum)

Lyrisch intermezzo met **Marcel Vanhilt**

Panelgesprek met **Anne Vanderaen** (assistent scenografie,
Lukasarts), **Simon Alice Roné** (boekhandelaar),
Steven Vandepuit (burgemeester), **Joost Venken** (schrijver van
cultuur), **Davy Jacobs** (directeur Jenevermuseum)

Lyrisch intermezzo met **Marcel Vanhilt**

JENEVERMUSEUM
WITTE NONNENSTRAAT 19
3500 HASSELT

Drinkje en nog wat poëzie in het proeflokaal en de stookzaal van
het museum (v.a.)

IN
HASSELT,
ANTWERPEN
& GENT

EXPO & BLOEMLEZING
VAN
25.09.2020
TOT
03.01.2021

EEN POËTISCHE
BELEVING
ONDER INVLOED
VAN JENEVER

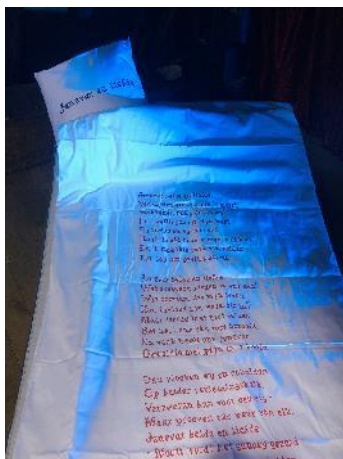
MUSEUM HET
JENEVERMUSEUM

8.1.4. Instagram / e-mailhandtekening

8.1.5. Advertenties print (DS / HBVL)

8.4. Boekvoorstelling / opening

8.5. Publieksactiviteiten

8.6. Pers & promo

achterkrant VRIJDAG 24 SEPTEMBER 2020 33

LOSLOPPIG
"Nee, ik ga Ellen DeGoneris niet vervangen. Ik heb geen idee waar dit vandaan komt."

Met 'Straks gaat het jenever sneeuwen' bundelt het Jenevermuseum een bloemlezing met 143 jenevergedichten en bekende en minder bekende auteurs. In en om het museum tref je ook quaerlippische aan en de Witte Nomenstraat werd omgevormd tot een poëziestraat. De afsluitende belandde daarbij zelfs bijna in de cel.

Jenevermuseum bundelt 143 jenevergedichten en opent poëziestraat

STRAKS GAAT HET JENEVER SNEEUWEN
POËZIE

RAADSOEPGRAMMA
Jan Houtbeek is de rode draad door 'Leren de Lage Landen'

De jenevergedichten
 De 143 gedichten worden...
 bundel is de...
 jenever...
 auteurs...
 museum...
 poëzie...
 straat...
 belandde...
 cel.

De jenevergedichten
 Met het project...
 bundel...
 jenever...
 auteurs...
 museum...
 poëzie...
 straat...
 belandde...
 cel.

De jenevergedichten
 Met het project...
 bundel...
 jenever...
 auteurs...
 museum...
 poëzie...
 straat...
 belandde...
 cel.

De jenevergedichten
 Met het project...
 bundel...
 jenever...
 auteurs...
 museum...
 poëzie...
 straat...
 belandde...
 cel.

Project 'Straks gaat het jenever sneeuwen' Jenevermuseum – Inhoudelijk verslag